

EXPUNERE DE MOTIVE

România este o democrație de aproape 30 de ani, însă continuă să rămână o națiune care nu reușește să se exprime la adevăratul său potențial. România parcurge mecanic procesele specifice democrației, însă acestea nu sunt asociate cu responsabilitate și convingere din partea cetățenilor săi și a instituțiilor. Prestația slabă a unor instituții democratice fundamentale ale statului este reflectată în ratele de încredere exprimate de cetățeni în sondajele de opinie. A devenit o obișnuință ca Parlamentul și partidele politice să se afle în mod constant în finalul listei, cu cote de încredere care rareori depășesc 15%. La începutul acestui an, un sondaj CURS cota Parlamentul la 18% (în scădere) și partidele la 12%. Criza de încredere în instituțiile principale ale unei democrații reprezentative erodează mai departe încrederea în toate procesele și instituțiile democratice care decurg din acești doi piloni și, în final, în virtuțile democrației ca regim politic.

Elitele politice românești și societatea civilă deopotrivă se află într-un moment în care trebuie să acționeze neîntârziat pentru a restabili încrederea în Parlament și în partidele politice. O reformă temeinică a legislației care transpune în practică mecanismele de reprezentare politică reprezintă o prioritate pentru a asigura evoluția României, din punct de vedere democratic și nu numai. Clasa politică trebuie să își asume o viziune bazată pe principii și obiective democratice solide, elaborate printr-un dialog cu societatea civilă bazat pe încredere, respect și competență de ambele părți.

Considerăm că este necesar să existe un cadru legal care să încurajeze participarea cetățenilor, prin îmbunătățirea ofertei politice, prin sporirea competitivității din cadrul sistemului de partide și din interiorul partidelor, prin micșorarea distanței dintre alegători și aleșii locali sau naționali și prin eficientizarea pârghiilor existente de participare a cetățenilor la viața politică. Ne dorim ca această abordare să fie reflectată într-un cadru legislativ care să contribuie la îmbunătățirea comunicării dintre cetățeni și reprezentanți și, în consecință, la implementarea unor politici publice care răspund mai bine interesului public.

Anul 2015 a adus numeroase modificări ale legislației care reglementează mecanismele de reprezentare politică. Totuși, nu putem vorbi despre reforme reale, ci cel mult despre jumătăți de măsură. Dezbaterile formale nu au fost dublate de ridicarea standardelor de etică și rigurozitate. Politicienii au lăsat loc în continuare pentru practici netransparente, care fac ca obiectivul de a spori încrederea cetățenilor în instituții și calitatea reprezentării cetățenilor de către instituții să fie încă departe de îndeplinire. De asemenea, procedura de adoptare a acestor legi, precum și modul general de lucru al comisiei parlamentare create pentru a gândi revizuirea lor au atras critici din partea societății civile cu privire la lipsa transparenței chiar în timpul procesul de deliberare. Dezbaterile din 2015 au reprezentat un nou episod care a ilustrat faptul că politicienii iau adeseori decizii fără o bază tehnică solidă sau chiar în necunoaștință de cauză. Un alt exemplu în acest sens este reforma electorală de dinaintea alegerilor parlamentare din 2008, care a dus la implementarea unui sistem electoral care și-a atins prea puțin din scopurile propuse și a avut efecte secundare nedorite însemnate.

Dincolo de reforma cadrului legal propusă prin această inițiativă legislativă, este important ca reforma să aibă loc și în interiorul partidelor, în special al celor mari, prin deciziile și voința acestora. Felul în care arată sistemul electoral pentru alegerile locale sau naționale nu are un impact semnificativ dacă persoanele recrutate de partide pentru a fi propulsate în funcții publice nu sunt oneste și competente și dacă acestea nu sunt loiale în primul rând interesului public. Deși **considerăm că tipul de sistem electoral influențează calitatea democrației, atunci când candidații dintre care alegem sunt slabi, implicit și aleșii vor fi slabi, indiferent care e procedura prin care îi alegem.**

Scopul general al acestei inițiative este îmbunătățirea calității reprezentării politice a cetățenilor români. Principiile care stau la baza inițiativei noastre sunt următoarele:

1. **Ca element esențial al unei democrații, reprezentarea politică trebuie să reflecte fără echivoc interesele cetățenilor și ale țării.** Democrația presupune un dialog continuu între cetățeni informați și implicați și factori de decizie care acționează în interes public, precum și un control permanent exercitat de către cetățeni.

2. **Sunt necesare schimbări de design instituțional și legislativ pentru creșterea calității reprezentării politice,** gândite sub forma unui pachet de măsuri complementare care să aibă ca scop îmbunătățirea reprezentării politice a cetățenilor.

3. **Schimbările legislative trebuie să încurajeze și să țină cont de propunerile societății civile și ale mediului academic și să aibă o bază științifică solidă.** Este necesară o evaluare atentă a interacțiunii dintre politicile publice noi, adecvarea lor la contextul românesc și măsura în care reflectă preferințele cetățenilor.

4. **Mecanismele de reprezentare politică trebuie să asigure promovarea competenței și a onestității în funcțiile publice.** Acest lucru presupune atât o legislație electorală transparentă, care să asigure egalitatea de șanse a tuturor celor care doresc să participe la alegeri, în calitate de competitori sau de alegători, cât și un efort din partea partidelor de a-și îmbunătăți și transparentiza filtrele de selecție internă a cadrelor propulsate în funcții publice.

Pentru atingerea scopului enunțat mai sus, am identificat cinci zone principale de intervenție, care vor fi adresate prin propuneri de modificări concrete ale legislației curente:

A. Alegerea primarilor în două tururi de scrutin

B. Reducerea numărului de semnături necesare pentru înscrierea în alegeri

C. Eliminarea pragurilor electorale la alegerile locale și europarlamentare

D. Introducerea unui mecanism de alocare a mandatelor care să permită votul preferențial pe liste de partid (liste deschise)

E. Modificarea mecanismului de stabilire a numărului de parlamentari pentru diaspora

A. Alegerea primarilor în două tururi de scrutin

Revenirea la alegerea primarilor în două tururi de scrutin urmărește două obiective majore: creșterea legitimității primarului și o mai bună reprezentare a tuturor intereselor și grupurilor sociale dintr-o comunitate.

Primarul ar trebui să fie actorul politic cu cea mai mare legitimitate într-o comunitate, fiind ales direct de către cetățeni. Începând cu alegerile din anul 2012, primarii sunt aleși într-un sistem de vot majoritar într-un singur tur de scrutin. Anterior, primarii au fost aleși într-un sistem majoritar în două tururi de scrutin. Rezultatele electorale ne permit să comparăm cele două sisteme.

O observație imediată este scăderea legitimității electorale a primarilor aleși, după schimbarea sistemului electoral. Atât în 2012, cât și în 2016, mai mult de două treimi dintre primari au fost aleși cu mai puțin de jumătate din numărul de voturi exprimate. În unele cazuri, primul clasat a primit mai puțin de 30% din numărul de voturi valabil exprimate. La o participare la vot, în medie, de aproximativ 55%, înseamnă că sunt localități în care primarul în funcție a fost votat de 15% sau chiar mai puțin din totalul cetățenilor cu drept de vot. Acest lucru creează o criză de legitimitate politică a primarului.

Un alt efect negativ al alegerii într-un singur tur este apariția unor tactici electorale care exclud grupuri sociale minoritare. Sunt candidați, mai ales primari în funcție, care decid să se adreseze doar grupului

cel mai numeros, care le poate asigura primul loc în primul tur, ignorând problemele altor grupuri sociale.

B. Reducerea numărului de semnături necesare pentru înscrierea în alegeri

Reducerea numărului de semnături necesare pentru înscrierea în alegeri, pentru toate tipurile de alegeri, urmărește democratizarea vieții politice, prin eliminarea unor bariere artificiale din calea competitorilor mici.

Reforma electorală inițiată în anul 2015 a introdus, pentru prima dată, cerința ca toți candidații să prezinte liste de semnături de susținere la înscrierea în alegeri. Regula se aplică acum și pentru partide și alianțe, nu doar pentru candidați independenți, ca în trecut. Rolul listelor este de filtru de relevanță, după ce au fost relaxate condițiile de înființare a unui partid. În bună măsură, acest obiectiv a fost atins, dar au fost vizibile și părțile negative, în special faptul că numărul prea mare de semnături s-a dovedit o barieră artificială pentru înscrierea în alegeri a partidelor noi.

Pentru alegerile locale și parlamentare, numărul de semnături a fost stabilit la 1% din numărul total de alegători dintr-o circumscripție, dar nu mai puțin de un prag absolut. Pentru alegerilor locale, acest prag absolut a fost stabilit la nu mai puțin de 100 la comune, 500 în orașe mici și mijlocii și 1.000 în orașe mari și județe. Comisiei de la Veneția, prin Codul Bunelor Practici în Materie Electorală, recomandă ca numărul de semnături să nu depășească 1% din numărul de alegători. Oprindu-se la valoarea maximă recomandată, legiuitorul nu a ținut cont de specificul politic românesc: indice ridicat de migrație (deci un număr semnificativ de cetățeni plecați în străinătate, ceea ce reduce bazinul de colectare a semnăturilor), încredere socială scăzută și interes scăzut pentru politică.

La alegerile locale, pragul absolut se aplică în 2.867 din cele 3.228 de circumscripții organizate pentru alegerile locale. În 1.342 de circumscripții, numărul de semnături depășește 5% din numărul de alegători. Pentru 226 de localități, se depășește pragul de 10%, iar în 26 de comune fiecare candidat are nevoie de sprijinul a mai mult de 20% din numărul de alegători. Întâlnim o situație extremă în comuna Bătrâna, din județul Hunedoara, unde sunt înregistrați 108 alegători, dar în continuare sunt necesare 100 de semnături, adică 93% din numărul de alegători.

Modificarea propusă urmărește coborârea semnificativă a numărului de semnături necesare, la 0,1% din numărul alegătorilor înscriși pe liste, complementar cu un prag minimal și unul maximal: nu mai puțin de 10 semnături, pentru localitățile foarte mici, respectiv nu mai mult de 500 de semnături. Aceste valori se aplică în cazul alegerilor locale și parlamentare.

C. Eliminarea pragurilor electorale la alegerile locale și europarlamentare

Eliminarea pragului electoral la alegerile locale și europarlamentare urmărește două obiective: 1) creșterea nivelului de proporționalitate în cazul consiliilor locale și județene, respectiv în cadrul grupului de europarlamentari români, care au o dimensiune mai mică (în comparație cu Senatul și Camera Deputaților), și 2) stimularea competiției politice și o mai bună reprezentare a grupurilor minoritare la nivel local.

În teorie, pragul electoral reprezintă un compromis prin care se renunță la un grad de reprezentare proporțională pentru o creștere de stabilitate politică, rezultată dintr-un număr mai mic de partide prezente în adunările alese și care pot să formeze mai ușor coaliții. În România, pierderea de proporționalitate este semnificativă, mai ales în cazul unor adunări mai mici, precum consiliile locale și județene sau delegația de europarlamentari. Însăși existența unui număr mare de voturi nereprezentate este în sine un semnal clar că cetățenii preferă un spectru mai larg de opțiuni și nu limitarea la câteva formațiuni politice mari. Mai mult, modificările la legea partidelor din 2015 creează

cadru pentru formarea mai ușoară de partide, active în special la nivel local în primă fază, deci este necesar ca și legea electorală să fie pusă în acord. Eliminarea pragului electoral nu ar crește oricum semnificativ riscul de instabilitate și fragmentare excesivă în cazul acestor adunări mici. Coeficientul electoral, adică numărul total de voturi valabil exprimate împărțit la numărul de mandate puse în joc, funcționează ca un prag „natural” și este relativ ridicat în cazul unor adunări mici. De exemplu, la alegerile locale din județul Covasna sunt puse în joc 31 de mandate, deci în termeni procentuali coeficientul electoral (pragul „natural”) este de 3,22%. Pentru multe consilii locale din mediul rural, care au aproximativ 10 membri, pragul de 5% oricum nu se justifică, în condițiile în care pragul natural este de aproximativ 10%.

D. Introducerea unui mecanism de alocare a mandatelor care să permită votul preferențial pe liste de partid (liste deschise)

Există mai multe studii care subliniază meritele listelor deschise, atât din perspectiva partidelor și a activității aleșilor, cât și a alegătorilor. Din punctul de vedere al rolului reprezentativ pe care parlamentarii îl percep ca urmare a alegerilor, listele deschise pot genera rezultate mai bune decât un sistem uninominal, cu liste închise sau mixt. În același timp, listele deschise sporesc sentimentul de eficacitate pe care alegătorii îl asociază votului lor, prin faptul că aceștia au la îndemână mai multe opțiuni (atât partide, cât și persoane).

Pentru contextul României, listele deschise permit păstrarea tradiției proporționalității și a listelor de candidați. Există mai multe forme de liste deschise, unele mai complicate, care permit alegătorilor să acorde mai multe voturi preferențiale pentru candidați de pe liste diferite, sau unele extrem de laxe, în care candidații sunt trecuți aleatoriu sau în ordine alfabetică pe buletinele de vot. Din această multitudinea de posibilități, am optat pentru un tip de listă deschisă care să fie a) ușor de înțeles de către alegători, b) ușor de gestionat de către administratorii procesului electoral și c) care să permită partidelor să păstreze listele ordonate de candidați. În plus, este un tip de vot care poate fi implementat în toate cele trei tipuri de alegeri în care sunt folosite listele de candidați (locale, parlamentare, europarlamentare).

Introducerea listelor deschise are impact asupra a) structurii buletinului de vot, b) exercitării votului de către alegători, c) procesului de numărare a votului, d) redactării proceselor-verbale și e) atribuirii mandatelor. Forma pe care o propunem caută să facă toate aceste modificări cât mai ușor de asimilat.

1. Alegătorii au un singur vot care este acordat sau unui partid, sau unui candidat de pe lista unui partid, sau unui candidat independent. Fiecare partid ordonează candidații de pe propria listă.

Propunem *un sistem în care alegătorul are la dispoziție un singur vot*, din rațiuni de simplitate pentru alegători și pentru gestionarea procesului electoral. De asemenea, prin faptul că *partidele propun o listă ordonată, ele își indică preferințele proprii asupra propriilor candidați* (similar cu o listă închisă). Acest element permite partidelor să aibă un cuvânt mai important de spus în ce privește proprii candidați, întrucât poate servi drept indicație pentru acei alegători fideli partidului care nu sunt decizi cu privire la propriile preferințe asupra candidaților partidului respectiv.

În același timp, recomandăm ca *alegătorii să poată să aleagă între a vota un partid, fără să indice preferințe între candidați, sau a vota un candidat de pe lista unui partid*. În cazul în care alegătorii ar fi obligați să opteze pentru un candidat al unui partid, alegătorii care nu au informații despre aceștia tind să voteze la întâmplare de pe lista de candidați ai partidului. De exemplu, apar efecte sistematice de listă (au șanse mai mari să fie votați cei de la început și cei de la final).

2. Propunem să existe un prag electoral pentru candidații individuali echivalent cu coeficientul electoral calculat pentru circumscripția respectivă.

Rolul acestui prag este de a preveni situația în care doar o mică parte a alegătorilor își exprimă o preferință pentru un anumit candidat, iar aceste preferințe să fie suficiente pentru a determina candidații care primesc mandatele.

De exemplu, atunci când într-o circumscripție un partid câștigă 5 mandate, iar 3 dintre candidații săi au atins un număr de preferințe echivalent cu coeficientul electoral din acea circumscripție, atunci vor intra în parlament (1) cei 3 candidați, și (2) încă alți 2 candidați luați în ordine de pe lista partidului pentru acea circumscripție.

3. Numărarea voturilor și atribuirea mandatelor

Utilizarea unui sistem bazat pe liste deschise ar ridica într-o oarecare măsură nivelul de complexitate a procesului de numărare a voturilor. După închiderea urnelor, numărarea voturilor presupune două etape: (1) numărarea voturilor obținute de fiecare partid (ca până acum); (2) numărare preferințelor din interiorul fiecărei liste. Propunerea noastră permite realizarea simultană a acestor două etape, fără a fi nevoie de două numărători diferite ale acelorași buletine de vot.

Calcularea coeficientului electoral la nivel de circumscripție indică și numărul de preferințe minim pe care un candidat trebuie să îl obțină pentru a putea primi un mandat indiferent de poziția sa pe lista partidului. Apoi, candidații fiecărui partid care au depășit acest prag sunt ordonați în funcție de numărul de voturi obținute, iar atribuirea mandatelor se face în funcție de numărul de mandate la care are dreptul un partid în circumscripția respectivă.

E. Modificarea numărului de parlamentari pentru diaspora

Legea electorală conține prevederi contradictorii în ceea ce privește circumscripția care revine diasporei, în special din perspectiva numărului de parlamentari care îi sunt alocați: doi senatori și patru deputați.

Numărul mic de parlamentari, raportat la dimensiunea acestui segment de electorat, poate fi asociat cu probleme precum:

- participarea redusă la vot a românilor din străinătate la alegerile parlamentare,
- interesul scăzut din partea partidelor cu privire la această circumscripție,
- reprezentarea deficitară a intereselor acestui segment de electorat în viitorul parlament și,
- pe termen lung, reducerea și mai accentuată a interesului și dorinței de implicare a românilor din străinătate cu privire la politica națională.

Pentru a corecta actuala situație, se impune modificarea Legii nr. 208/2015 în sensul eliminării dispozițiilor ce stabilesc expres numărul de mandate atribuit fiecărei circumscripții, respectiv a art. 5, alin. (6) și a anexei nr. 1, permițând astfel algoritmului de determinare a numărului de mandate atribuite fiecărei circumscripții, bazat pe norma de reprezentare la nivelul fiecărei circumscripții pentru Senat, respectiv pentru Camera Deputaților, inclusiv pentru circumscripția 43, să producă efecte.

Deși de-a lungul timpului datele statistice privitoare la numărul cetățenilor români care locuiesc în afara granițelor României fără a avea însă domiciliul sau reședința înregistrate în statul în care locuiesc, au variat, este clar că prevederile actuale ale Legii nr. 208/2015 nu permit acestora să își desemneze reprezentanții în Parlament decât în situația în care revin în județul de domiciliu sau de reședință pentru a vota. Dat fiind că acești cetățeni păstrează încă o legătură strânsă cu localitățile de domiciliu sau reședință, dar reținând că deplasarea în aceste localități pentru a putea vota reprezintă un real obstacol în calea exercitării dreptului fundamental de a alege, considerăm necesară înlesnirea exercitării acestui drept prin introducerea unei proceduri care să le permită să voteze pentru reprezentanții circumscripției în care își au domiciliul în țară, dar în cadrul secțiilor de vot din afara țării.

<p>Secțiunea 1 Titlul proiectului de act normativ: <i>Lege pentru modificarea unor acte normative în materie electorală</i></p>	
<p>Secțiunea a 2-a Motivul emiterii proiectului de act normativ</p>	
<p>1. Descrierea situației actuale</p>	<p>Prezentele norme cu rang constituțional, norme cu rang de lege organică, respectiv norme de executare și aplicare a legii definesc și stabilesc sfera drepturilor electorale, condițiile de exercitare și garanțiile care însoțesc aceste drepturi, obligațiile organelor de stat în legătură cu alegerile, regulile de organizare și desfășurare a alegerilor, cele de stabilire, centralizare și comunicare a rezultatelor, precum și modalitatea de atribuire a mandatelor, respectiv de validare a referendumului.</p> <p>Legile care reglementează organizarea și desfășurarea alegerilor și a referendumurilor sunt:</p> <p>a) Legea nr. 35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr. 215/2001 și a Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, cu modificările și completările ulterioare;</p> <p>b) Legea nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României, cu modificările și completările ulterioare;</p> <p>c) Legea nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European, cu modificările și completările ulterioare;</p> <p>d) Legea nr. 67/2004 privind alegerea autorităților administrației publice locale, republicată, cu modificările și completările ulterioare;</p> <p>e) Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului.</p> <p>Scopul general al acestei inițiative este îmbunătățirea calității reprezentării politice a cetățenilor români.</p> <p>Pentru redactarea prezentei propuneri legislative s-a analizat legislația relevantă în domeniul electoral, încadrarea acesteia pe categorii tematice, precum și instituțiile juridice, conceptele și noțiunile exprimate prin actele respective.</p> <p>În cadrul activității de documentare care a stat la baza elaborării prezentei propuneri legislative au fost analizate instrumentele juridice internaționale în domeniu, legislația electorală a statelor membre ale Uniunii Europene, jurisprudența în materie electorală a Curții Constituționale și a instanțelor judecătorești, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, studiile elaborate de Comisia de la Veneția, precum și literatura de specialitate în domeniu.</p>
<p>2. Schimbări preconizate</p>	<p>A. Alegerea primarilor în două tururi de scrutin</p> <p>Revenirea la alegerea primarilor în două tururi de scrutin urmărește două obiective majore: creșterea legitimității primarului și o mai bună reprezentare a tuturor intereselor și grupurilor sociale dintr-o comunitate. Primarul ar trebui să fie actorul politic cu cea mai mare legitimitate într-o comunitate, fiind ales direct de către cetățeni.</p>

B. Reducerea numărului de semnături necesare pentru înscrierea în alegeri

Reducerea numărului de semnături necesare pentru înscrierea în alegeri, pentru toate tipurile de alegeri, urmărește democratizarea vieții politice, prin eliminarea unor bariere artificiale din calea competitorilor mici.

Reforma electorală inițiată în anul 2015 a introdus, pentru prima dată, cerința ca toți candidații să prezinte liste de semnături de susținere la înscrierea în alegeri. Regula se aplică acum și pentru partide și alianțe, nu doar pentru candidați independenți, ca în trecut. Rolul listelor este de filtru de relevanță, după ce au fost relaxate condițiile de înființare a unui partid. În bună măsură, acest obiectiv a fost atins, dar au fost vizibile și părțile negative, în special faptul că numărul prea mare de semnături s-a dovedit o barieră artificială pentru înscrierea în alegeri a partidelor noi.

C. Eliminarea pragurilor electorale la alegerile locale și europarlamentare

Eliminarea pragului electoral la alegerile locale și europarlamentare urmărește două obiective: 1) creșterea nivelului de proporționalitate în cazul consiliilor locale și județene, respectiv în cadrul grupului de europarlamentari români, care au o dimensiune mai mică (în comparație cu Senatul și Camera Deputaților), și 2) stimularea competiției politice și o mai bună reprezentare a grupurilor minoritare la nivel local.

D. Introducerea unui mecanism de alocare a mandatelor care să permită votul preferențial pe liste de partid (liste deschise)

Există mai multe studii care subliniază meritele listelor deschise, atât din perspectiva partidelor și a activității aleșilor, cât și a alegătorilor. Din punctul de vedere al rolului reprezentativ pe care parlamentarii îl percep ca urmare a alegerilor, listele deschise pot genera rezultate mai bune decât un sistem uninominal, cu liste închise sau mixt. În același timp, listele deschise sporesc sentimentul de eficacitate pe care alegătorii îl asociază votului lor, prin faptul că aceștia au la îndemână mai multe opțiuni (atât partide, cât și persoane).

Pentru contextul României, listele deschise permit păstrarea tradiției proporționalității și a listelor de candidați. Există mai multe forme de liste deschise, unele mai complicate, care permit alegătorilor să acorde mai multe voturi preferențiale pentru candidați de pe liste diferite, sau unele extrem de laxe, în care candidații sunt trecuți aleatoriu sau în ordine alfabetică pe buletinele de vot. Din această multitudinea de posibilități, am optat pentru un tip de listă deschisă care să fie a) ușor de înțeles de către alegători, b) ușor de gestionat de către administratorii procesului electoral și c) care să permită partidelor să păstreze listele ordonate de candidați. În plus, este un tip de vot care poate fi implementat în toate cele trei tipuri de alegeri în care sunt folosite listele de candidați (locale, parlamentare, europarlamentare).

Introducerea listelor deschise are impact asupra a) structurii buletinului de vot, b) exercitării votului de către alegători, c) procesului de numărare a votului, d) redactării proceselor verbale și e) atribuirii mandatelor.

Forma pe care o propunem caută să facă toate aceste modificări cât mai ușor de asimilat.

E. Modificarea numărului de parlamentari pentru diaspora

Modificările propuse cu privire la Legea nr. 208 din 20 iulie 2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente asumă drept principal obiectiv asigurarea unui mai mare grad de fidelitate între dimensiunea populației cu drept de vot din cadrul fiecărei circumscripții electorale și numărul de deputați și senatori ce reprezintă respectivele circumscripții. Dispozițiile aplicabile în prezent stabilesc două modalități distincte de stabilire a numărului de mandate de deputați și senatori repartizate fiecărei circumscripții.

Pe de o parte, potrivit art. 5, alin. (2) și alin. (3) din cadrul Legii nr. 208/2015, norma de reprezentare pentru alegerea Camerei Deputaților este de un deputat la 73.000 de locuitori, iar norma de reprezentare pentru alegerea Senatului este de un senator la 168.000 de locuitori. Numărul de locuitori va fi stabilit, potrivit art. 5, alin. (4), în funcție de populația după domiciliu a fiecărei circumscripții, astfel cum a fost aceasta determinată de Institutul Național de Statistică la data de 1 ianuarie a anului precedent anului în care au loc alegeri la termen. Odată cunoscute norma generală de reprezentare și numărul de locuitori ai fiecărei circumscripții, va fi determinat și numărul de mandate de deputați și senatori repartizate respectivei circumscripții.

Pe de altă parte, însă, potrivit art. 5, alin. (6) din cadrul Legii nr. 208/2015, numărul de mandate pentru Senat și, respectiv, pentru Camera Deputaților atribuite fiecărei circumscripții sunt expres determinate în anexa nr. 1 la Legea nr. 208/2015.

Prezenta reglementare impune o problemă majoră: deși este stabilit un algoritm de determinare a numărului de mandate de deputați și senatori atribuite fiecărui județ ce ar putea asigura flexibilitate și, implicit, fidelitate față de fluctuațiile de populație pe termen mediu și lung, se renunță imediat la folosirea acestuia, în favoarea determinării expres a numărului de mandate atribuite fiecărei circumscripții, prin anexa nr. 1 la Legea nr. 208/2015. Se ajunge astfel la o lipsă absolută de flexibilitate, singura posibilitate de modificare a numărului de mandate atribuite fiecărei circumscripții fiind modificarea de către Parlament, prin lege, ori de către Guvern, printr-un act normativ cu putere echivalentă legii, a dispozițiilor actuale ale Legii nr. 208/2015.

Practic, algoritmul pentru atribuirea de mandate fiecărei circumscripții, impus prin art. 5, alin. (2)-(5), este lipsit de efecte prin stabilirea chiar de către legiuitor a numărului de mandate atribuite fiecărei circumscripții, prin art. 5, alin. (6) și anexa 1.

Existența unor dispoziții contradictorii în cuprinsul aceluiași act normativ este de natură să încalce principiul securității juridice, ridicat de către Curtea Constituțională a României, prin jurisprudența sa, la grad de principiu constituțional. În acest sens, prin Decizia nr. 710/2009, Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea unei norme pentru „modul deficitar de redactare”. Similar, prin Decizia nr. 453/2008, Curtea a arătat că stabilirea unor măsuri „insuficient elaborate, uneori imposibil de aplicat” este contrară exigențelor constituționale. Și în cazul de față, stabilirea în cadrul aceluiași act normativ a două moduri distincte de determinare a numărului de mandate de deputați și senatori pentru

	<p>fiecare circumscripție este mai mult decât un „mod deficitar de redactare” a dispozițiilor existente, putând duce chiar la eventuale blocaje în aplicarea legii.</p> <p>Pentru a corecta actuala situație normativă, se impune modificarea Legii nr. 208/2015 în sensul eliminării dispozițiilor ce stabilesc expres numărul de mandate atribuit fiecărei circumscripții, respectiv a art. 5, alin. (6) și a anexei nr. 1, permițând astfel algoritmului de determinare a numărului de mandate atribuite fiecărei circumscripții, stabilit prin art. 5, alin. (2)-(5), să producă efecte. De asemenea, deși de-a lungul timpului datele statistice privitoare la numărul cetățenilor români care locuiesc în afara granițelor României fără a avea domiciliul sau reședința înregistrate în statul în care locuiesc, au variat, este clar că prevederile actuale ale Legii nr. 208/2015 nu permit acestora să își desemneze reprezentanții în Parlament decât în situația în care revin în localitatea de domiciliu sau de reședință pentru a vota. Dat fiind că acești cetățeni păstrează încă o legătură strânsă cu localitățile de domiciliu sau reședință, dar reținând că deplasarea în aceste localități pentru a putea vota reprezintă un real obstacol în calea exercitării dreptului fundamental de a alege, considerăm necesară înlesnirea exercitării acestui drept prin introducerea unei proceduri care să le permită să voteze pentru reprezentanții circumscripției în care își au domiciliul în țară, dar în cadrul secțiilor de vot din afara țării.</p>
3. Alte informații	
Secțiunea a 3-a	
Impactul socio-economic al proiectului de act normativ	
	Proiectul de act normativ are un impact socio-economic pozitiv întrucât scopul urmărit constă în îmbunătățirea reglementărilor privind organizarea activității electorale ce stă la baza sistemului democratic de guvernare.
1. Impactul macroeconomic	Nu este cazul
2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat	Nu este cazul
3. Impactul asupra mediului de afaceri	Nu este cazul
4. Impactul social	Proiectul de act normativ va avea efecte pozitive pe termen mediu și lung la nivelul unităților administrativ-teritoriale și, implicit, al colectivităților locale întrucât asigură o mai bună reprezentativitate electorală a cetățenilor și crește gradul de implicare civică.
5. Impactul asupra mediului	Nu este cazul
Secțiunea a 4-a	
Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung (pe 5 ani)	
	Prin promovarea acestui act normativ nu se aduc modificări în volumul bugetului general consolidat, ci numai în structura acestuia.
Secțiunea a 5-a	
Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare	
1. Măsuri normative necesare pentru	Se modifică următoarele legi:

<p><i>aplicarea prevederilor proiectului de act normativ:</i></p> <p>a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ;</p> <p>b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții</p>	<p>Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali</p> <p>Legea nr. 208 din 20 iulie 2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente</p> <p>Legea nr. 33 din 16 ianuarie 2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European</p> <p>Legea nr. 370 din 20 Septembrie 2004 privind alegerea Președintelui României</p>
<p><i>2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația Uniunii Europene în cazul proiectelor ce transpun prevederi ale Uniunii Europene</i></p>	<p>Proiectul nu transpune reglementări ale Uniunii Europene. Cu toate acestea, la elaborarea proiectului de lege s-a avut în vedere conformitatea acestuia cu legislația Uniunii Europene în materie de principii și valori democratice.</p>
<p><i>4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene</i></p>	<p>Proiectul respectă jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene în domeniu.</p>
<p>Secțiunea a 6-a Consultări efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ</p>	
<p><i>Informații privind procesul de consultare</i></p>	<p>Au fost consultate partidele politice parlamentare, partidele politice neparlamentare și organizațiile neguvernamentale de profil.</p>
<p>Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ</p>	
<p><i>Informarea publicului cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ</i></p>	<p>Proiectul de act normativ face obiectul unei inițiative cetățenești.</p>
<p>Secțiunea a 8-a Măsuri de implementare</p>	
<p><i>Măsuri de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și</i></p>	<p>Hotărâri ale Guvernului și hotărâri ale Autorității Electorale Permanente.</p>

<i>/ sau locale – înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente</i>	
---	--

**COMITETUL DE INIȚIATIVĂ PENTRU PROMOVAREA
PROPUNERII LEGISLATIVE A CETĂȚENILOR DE MODIFICARE A UNOR ACTE
NORMATIVE ÎN MATERIE ELECTORALĂ**

- **Cârstoiu Tudor**
- **Checheriță Lucian-Silviu**
- **Cincu Sanda**
- **David Sorin**
- **Dumitriu Vasile-Mihai**
- **Foamete Lidia-Alexandra**
- **Lazăr Alexandra-Izabela**
- **Lupu Andrei-Răzvan**
- **Marinescu Șerban**
- **Măhălean Ligia-Roxana**
- **Nistor Daria-Adelaida**
- **Paparete Traian**
- **Paraschiv Raluca-Mihaela**
- **Păunoiu Coralia-Victorița**
- **Polițeanu Mihai-Laurențiu**
- **Ștefănescu Laurențiu-Costin**

- Teniță Dragoș Cătălin